

viite 50/311/1991

KUOPIO

A92004
Saaps. 22.11.92

2007-2011

3331:10

KARHONSALMEN HYLYN TUTKIMUKSET 15.7-30.7. 1991

22	1	92
Dno 50, 311, 1991		

1. Kohteen sijainti

Vuonna 1885 suoritettiin Suomen ensimmäinen hylkysukellus tutkimusmielessä Kuopion Karhonsalmessa Kust. Killisen toimesta. Kohteena oli perimätiedon mukaan Sandelsin upottama tykkivene. 1934 nostettiin salmesta Kuopion Isänmaallisen Seuran toimesta kaksi hylkyä. *tuhoutui varaston palossa*

Nyt kohteena ollut hylky oli mahdollisesti sama, kuin 1885. Ns. Karho 1. 1970-l. Hylyn löysivät uudelleen Kuopion Urheilusukeltajien Va. arkeologiaryhmä (rieto 26.9.1987).

Karhonsalmi sijaitsee n. 5 km itään Kuopiosta, Karhonsaaren ja Vaajasalon välissä. *J. Aro - alholla Kuopion museon*

*- liitettiin esä lahti Aroalhoon
käsitteksen mukaan laudoituksen päältä, eli
mahd. kuuluu todellakin hylkyyn*

2. Kohde

Hylky makaa salmen pohjassa noin 5-10 m päässä etelärannasta, viistosti salmen poikki. Salmi on tältäkohti n. 25-30 m leveä. Vettä paikalla on n. 180 cm.

Pohja on pinnasta n. 20 cm mutaa ja alla on savikkoa.

Lähellä (n. 100 m) olleen sahan vuoksi pohjassa on paljon puutavaraa. Salmessa on myös useita muita veneen hylkyjä, joita myös epäillään Sandelsin upottamiksi sotapursiksi.

Karho 1 oli lastattu kivillä, kuten myös n. 5 m etäisyydellä oleva Karho 2.

Salmen suulla toiminut laivaliikenne ja lähes päällä oleva venelaituri ovat tuhonneet hylkyä melko pahoin. Hylyn rannan puoleinen pää on hävinnyt aikaisemmassa ruoppauksessa ja ruoppausaluetta on suunniteltu laajennettavaksi.

Vuonna 1991 hylystä oli jäljellä pohjalaudan lisäksi vain kaksi kylkilautaa.

3. Tutkimusleirin Organisaatio

Leirin organisaatiosta vastasivat Savonlinnan museo, Kuopion museo, Kuopion kaupunki ja Saimaan purjehdusmuseo yhdistys.

4. Leirin osanottajat

Savonlinnan museo
Kuopion museo
Kuopion kaupunki
Saimaan purjehdusmuseo yhdistys
Kuopion Urheilusukeltajat

Juhani Grönhagen
Jouko Aroalho
Tapani Pursiainen
Leo Uotila
Paavo Parkkinen
Erkki Pulkkinen
Hannu Hakkarainen
Pasi Seppänen
Antti Rissanen

Iisamen Urheilusukeltajat

5. Kalusto

Kaivauskalustona oli 100 mm injektoripumppu, jossa voimakoneena Hondan vesipumppu.

Kuljetuskalustona leirin alussa oli Iisalmen Urheilusukeltajien zodiak kumivene ja 20 hv Zuzuki perämoottori. Leirin puolivälissä saatiin

Saimaan purjehdusmuseo yhdistyksen M/S Saima. Apuveneenä oli hannu Hakkaraisen Zodiak kumivene ja 9,5hv Johnson perämoottori.

6. Leirin rahoitus

Kuopion Kaupunki kustansi tarvikkeet. Työ tehtiin vapaaehtois periaatteella. Polttoaineet maksettiin sukeltajien kesken.

7. Kaivausleirin tavoitteet

Tavoitteena oli selvittää hyllyn edustama venetyyppi ja saada mahdollisimman tarkat päämitat. Hylky oli tarkoitus myös videoida.

Esinelöytöjä ei ollut odotettavissa.

8. Tutkimustulokset

Hyllyn mittauksissa onnistuttiin melko hyvin. Jäljellä olevasta osasta saatiin tehtyä luonnospierros (liite 1). Myös videointi onnistoi hyvin.

Pumppauksen yhteydessä tehtiin yksi löytö, joka ajoittaisi hyllyn 1800 luvulle (n. 30mm pitkä liitupiipun varren pätkä; Kuopion museossa).

Mittauksen perusteella hyllyn jäljellä oleva osa oli 5,00m pitkä ja 180cm leveä. Pohjalauta oli 45cm leveä ja 5cm paksu. Kylkilaudat olivat 35-43cm leveitä ja keskimäärin 20mm paksuja. Hylystä löytyi myös hentorakenteinen mastonkenkä.

Hyllyn ympäristöstä mitattiin myös kaksi kaarta, keula/perä(?) rankaja peräsimen kappale (valokuvat liitteenä).

Hylky oli lastattu kivillä, painoltaan n. 8-50kg. Yhteensä n. 400kg.

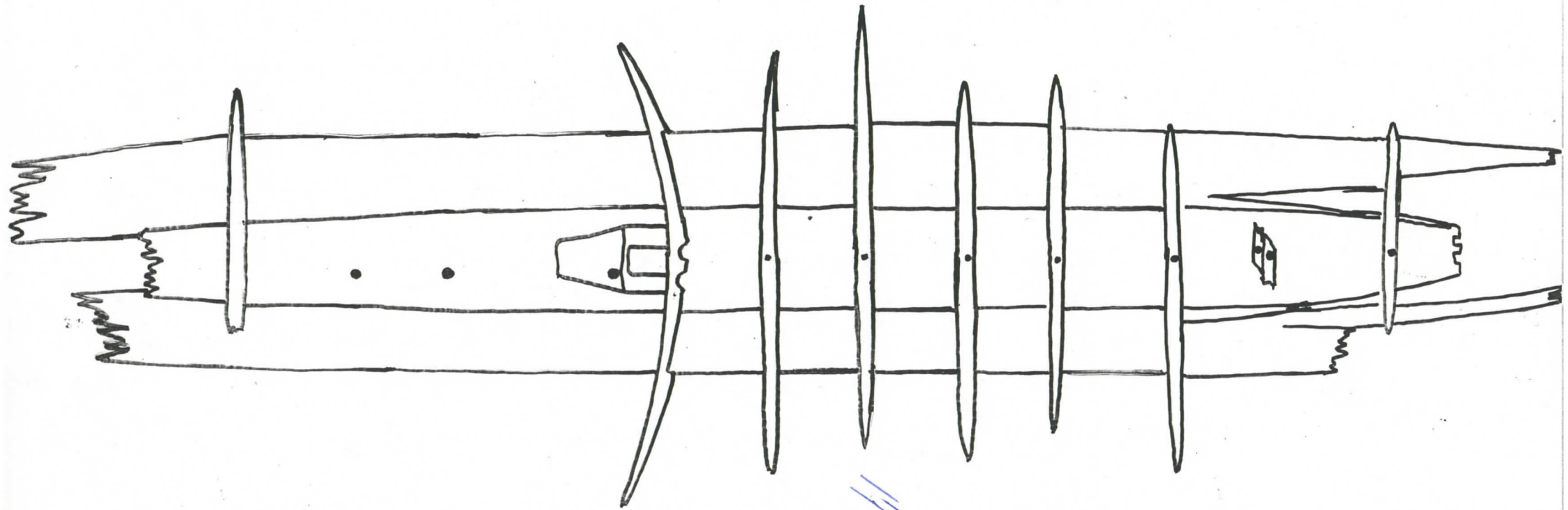
Hylky oli rakenteeltaan lotjamainen. Melko tasainen pohja, ja lähes pystysuoraan nousevat kyljet.

Leirin lyhyiden ja iltainen ja viikonloppuisin suoritettujen työn vuoksi ei tarpeeksi mittauksia ennätetty suorittaa.

Tulevan ruoppauksen vuoksi tulisi ensitilassa selvittää hyllyn tarkempi tutkimus tai mahdollinen siirto.

9. Jatkotoimet Karhonsalmessa

Jatkossa on tarkoitus Museoviraston luvalla jatkaa tutkimuksia muissa hyllyissä. Lisääntyvä veneliikenne voi vaurioittaa hylkyjä jo lähitulevaisuudessa.

1:20 Karho I -91

Asema pūrros
Karhonsalmi

